

OPINIE JURIDICĂ

cu privire la pachetul de documente privind selectarea judecătorului din partea Republicii Moldova la Curtea Europeană a Drepturilor Omului

(Ref: Nr.18-23-5936 din 8 iulie 2020)

Adresată: Ministerul Justiției, secretariat@justice.gov.md

Persoana de contact Daniela CIORNÎI, e-mail: daniela.ciornii@justice.gov.md

Cancelaria de Stat a Guvernului Republicii Moldova, cancelaria@gov.md

Prezentată de: Centrul de Resurse Juridice din Moldova (CRJM, www.crjm.org), persoane de contact: Daniel GOINIC (daniel.goinic@crjm.org) și Vladislav GRIBINCEA (vladislav.gribincea@crjm.org);

Institutul pentru Politici și Reforme Europene (IPRE, www.ipre.md), persoane de contact: Iulian RUSU (iulian.rusu@ipre.md) și Iulian GROZA (iulian.groza@ipre.md).

Referință: Nr.18-23-5936 din 8 iulie 2020

Data: 13 iulie 2020

EXPEDIATĂ PRIN E-MAIL ȘI PLASATĂ PE SITE-UL WWW.CRJM.ORG ȘI WWW.IPRE.MD

Cu referire la adresa Cancelariei de Stat a Guvernului Republicii Moldova, nr. Nr.18-23-5936 din 8 iulie 2020, Institutul de Politici și Reforme Europene (IPRE) și Centrul de Resurse Juridice din Moldova (CRJM) au examinat [proiectul Hotărârii Guvernului](#) cu privire la crearea Comisiei pentru selectarea candidaților la postul de judecător la Curtea Europeană a Drepturilor Omului (CtEDO) și aprobarea Regulamentului privind modul de organizare și desfășurare a concursului pentru suplinirea postului de judecător la CtEDO (în continuare - *proiectul*) și prezintă în continuare opinia.

Conform [Rezoluției nr. 1646 \(2009\)](#) a Adunării Parlamentare a Consiliului Europei, concursul pentru selectarea judecătorilor CtEDO trebuie să fie transparent, echitabil și nediscriminatoriu. Apreciem mult faptul că proiectul propune excluderea probei scrise pentru concursul în cauză. Aceasta lasă spațiu pentru arbitrar, având în vedere că mulți din membrii Comisiei de concurs ar putea să nu fie atât de calificați ca candidații în concurs. Respectiv, evaluarea candidaților la proba scrisă este extrem de subiectivă. În pofida acestei îmbunătățiri, proiectul nu asigură selectarea candidaților în mod transparent și echitabil.

În opinia noastră, proiectul ar putea totuși fi ajustat, după cum urmează:

1) Selectarea celor 3 candidați de către o comisie dominată de experți

Actualul proiect prevede o componentă nominală, selectată conform unor criterii neclare. Componenta nominală a Comisiei pare a fi puternic politizată, iar autorități importante chemate să asigure respectarea drepturilor omului nu sunt incluse în componența Comisiei. De asemenea, membrii comisiei sunt desemnați nominal de către Ministerul Justiției. Considerăm judicios ca membrii comisiei să fie desemnați de instituțiile responsabile, nu către Ministerul Justiției. Propunem ca prezența majorității parlamentare în comisie să fie balansată prin includerea în comisie a unui deputat din opoziție. Pentru a asigura o mai mare independență comisiei, propunem de a evita introducerea în componența Comisiei a persoanelor care sunt parte a executivului.

Totodată, în proiectul regulamentului, a fost inclus nominal un reprezentant al societății civile, i.e. Iulian GROZA (Director Executiv IPRE). În acest context, considerăm oportună excluderea referinței nominale la o anumită persoană, reprezentat al societății civile și respectiv propunem adăugarea în lista instituțiilor care urmează să propună membri în comisie Platforma Societății Civile a Parteneriatului Estic (PN FSC a PaE), un for reprezentativ al organizațiilor societății civile care include peste 80 de organizații neguvernamentale din Republica Moldova. La rândul său, PN FSC a PaE va desemna 2 reprezentanți ai societății civile în Comisia de selecție. Aceasta va contribui la o mai mare reprezentare a societății civile în cadrul Comisiei.

De asemenea, considerăm oportună în virtutea competențelor relevante, includerea în componența Comisiei de selecție a unui reprezentant a Oficiului Ombudsmanului și a Uniunii Avocaților din Republica Moldova.

Astfel, în total în Comisia de selecție vor fi desemnați 13 membri. De asemenea, pentru a asigura o mai mare independență a Comisiei propunem ca ședințele Comisiei să fie conduse de un președinte ales de Comisie.

Mai multe detalii cu privire la membrii Comisiei sunt menționate în a proiectul alternativ al Regulamentului anexat la prezenta opinie.

2) Introducerea unor termene rezonabile pentru selectarea candidaților

Mandatul dlui Valeriu GRIȚCO expiră pe 2 decembrie 2021. Conform [Rezoluției nr. 1646 \(2009\)](#), Consiliul Europei are nevoie de trei luni pentru procesarea dosarelor prezentate de Guvern și alegerea judecătorului și încă câteva luni pentru ca judecătorul ales să preia funcția. În contextul concret, desemnarea viitorului judecător va avea loc în iunie 2021. Consiliului Europei a solicitat prezentarea listei celor trei candidați până la 10 mai 2021. În asemenea circumstanțe, nu putem explica convingător necesitatea selectării de către Comisiei a celor trei candidați, în mai puțin de două luni, până la 1 septembrie 2020, adică cu nouă luni până la termenul limită oferit de Consiliul Europei.

Reieșind din importanța majoră a acestui concurs, graba nu se justifică în niciun fel. Acest lucru ar știrbi din calitatea și corectitudinea concursului. Propunem ca termenul de depunere a documentelor să nu fie mai mic de 90 zile de calendaristice, fapt ce ar acorda posibilitatea aplicării mai multor candidați, inclusiv care ar putea trăi peste hotare. Astfel, selectarea candidaților ar putea avea loc cel devreme în noiembrie - decembrie 2020, iar termenul limită pentru prezentarea candidaților către Guvern propunem să fie 28 februarie 2021. Acest termen limită, care ar putea părea cam lung pentru unii, va permite o selectare minuțioasă a candidaților, fără a depăși termenul limită stabilit de Consiliul Europei pentru Guvern.

3) Includerea posibilității de depunere a documentelor prin email și reducerea setului de documente care trebuie prezentate de candidați

În condițiile în care Republica Moldova se află în stare de urgență în sănătate publică, solicitarea certificatelor medicale poate fi considerată drept un obstacol de participare în cadrul concursului. Un alt obstacol în participarea candidaților în concurs, ar putea fi cerința solicitării de prezentare

a cazierul judiciar, care poate fi ridicat doar în persoană. Obținerea cazierului judiciar și a certificatului medical pentru candidații care trăiesc peste hotare se poate adevăra a fi o sarcină excesivă. Aceste documente nu adaugă multă informație relevantă pentru concurs. Eventual, acestea pot fi solicitate de la candidații preselectați după interviu.

Adițional, urmând același argument logic, în condițiile actuale poate fi o cerință excesivă depunerea documentelor exclusiv în persoană la Ministerul Justiției. Propunem să fie introdusă posibilitatea depunerii dosarelor în format electronic prin e-mail.

4) Includerea posibilității pentru societatea civilă de a prezenta opinii scrise despre candidați

Propunem ca, până la luarea deciziei cu privire la candidații invitați la concurs, să existe posibilitatea prezentării către Comisie a opiniilor terților despre candidați. Asemenea posibilități au existat în cazul majorității concursurilor recente și deseori s-a dovedit a fi deosebit de valoroasă pentru evaluarea candidaților. Nu vedem un motiv pentru care această etapă nu fie introdusă și pentru acest concurs, mai ales ca ea nu necesită decât 2-3 săptămâni.

5) Introducerea unui mecanism clar și transparent de evaluare a candidaților

Propunem ca interviul să fie înregistrat video, iar înregistrarea să fie plasată pe Internet imediat după finalizarea interviului.

De asemenea, propunem ca punctajul acordat de către fiecare membru al comisiei fiecărui candidat să fie publicat pe internet. Aceasta va întări și mai mult încrederea în echitatea evaluării candidaților.

Adițional, propunem prevederea unei liste de criterii clare și relevante în baza cărora vor fi evaluați candidații. Criteriile introduse în proiectul regulamentului supus consultărilor sunt generice. De asemenea propunem punctaj prestabilit pentru fiecare criteriu. Punctajul este ponderat, în funcție de importanța criteriului pentru funcția de judecător al CtEDO.

Având în vedere numărul mare de propuneri, în vederea facilitării procesului de definitivare a actului normativ, propunem anexat spre examinare și luare în considerație **un proiect alternativă al regulamentului**, care încorporează recomandările enunțate mai sus și ia în considerație cele mai bune practici comparate ale procesului de selectare a candidaților pentru funcția de judecător CtEDO.

Vă rugăm să nu ezitați să ne contactați pentru orice clarificări suplimentare.

Anexa la Opinia IPRE/CRJM

(proiect)

GUVERNUL REPUBLICII MOLDOVA
HOTĂRÂRE nr. _____
din _____

pentru aprobarea Regulamentului privind modul de organizare și desfășurare a concursului pentru selectarea candidaților la postul de judecător la Curtea Europeană a Drepturilor Omului din partea Republicii Moldova

În scopul selectării transparente și bazate pe merit a candidaților pentru postul de judecător la Curtea Europeană a Drepturilor Omului din parte republicii Moldova,

Guvernul HOTĂRĂȘTE:

1. Se aprobă Regulamentul privind modul de organizare și desfășurare a concursului pentru selectarea candidaților la postul de judecător la Curtea Europeană a Drepturilor Omului din partea Republicii Moldova (se anexează).

2. Lucrările de secretariat și asigurarea tehnico-materială a executării prezentei hotărâri se pun în sarcina Ministerului Justiției.

3. Până la data de 28 februarie 2021, Comisia va organiza selectarea candidaților și va prezenta Guvernului trei candidați, pentru a fi propuși la postul de judecător la Curtea Europeană a Drepturilor Omului din partea Republicii Moldova.

4. Comisia activează până la alegerea de către Adunarea Parlamentară a Consiliului Europei a candidatului la postul de judecător la CtEDO din partea Republicii Moldova.

5. Se abrogă Hotărârea Guvernului nr. 276/2012 cu privire la instituirea Comisiei pentru selectarea candidaților la postul de judecător la Curtea Europeană a Drepturilor Omului și aprobarea Regulamentului privind modul de organizare și desfășurare a concursului pentru suplinirea postului de judecător la Curtea Europeană a Drepturilor Omului (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2012, nr. 85-87, art. 306).

PRIM-MINISTRU

Contrasemnează:

ministrul Justiției

REGULAMENT

privind modul de organizare și desfășurare a concursului pentru selectarea candidaților la postul de judecător la Curtea Europeană a Drepturilor Omului din partea Republicii Moldova

I. DISPOZIȚII GENERALE

1. Prezentul regulament stabilește modul de organizare și desfășurare a concursului național pentru selectarea a trei candidați pentru a fi propuși Adunării Parlamentare a Consiliului Europei pentru alegerea în funcția de judecător la Curtea Europeană a Drepturilor Omului (în continuare – CtEDO) din partea Republicii Moldova.

2. Scopul urmărit de prezentul regulament este asigurarea selectării candidaților în cel mai transparent și echitabil mod, întru respectarea prevederilor Rezoluției nr. 1646 (2009) a Adunării Parlamentare a Consiliului Europei, precum și ținând cont de Liniile directe ale Comitetului de Miniștri adoptate la 29 martie 2012 și de Memorandumul Adunării Parlamentare a Consiliului Europei din 26 mai 2020.

3. Selectarea candidaților la postul de judecător la CtEDO din partea Republicii Moldova se efectuează în bază de concurs, organizat de Comisia pentru selectarea candidaților la postul de judecător la CtEDO (în continuare – Comisia) potrivit condițiilor stabilite în prezentul regulament.

4. Informația despre concurs, cerințele față de candidați, lista actelor care trebuie prezentate de candidați se publică pe pagina web oficială a Ministerului Justiției cu cel puțin 90 zile calendaristice înainte de data limită pentru depunerea dosarelor de către candidați.

5. Procedura de organizare și desfășurare a concursului se bazează pe următoarele principii:

a) competiția deschisă, prin asigurarea accesului liber de participare la concurs a oricărei persoane care îndeplinește condițiile stabilite;

b) alegerea după merit, prin selectarea celor mai competenți candidați;

c) asigurarea unei reprezentări echilibrate a bărbaților și femeilor;

d) asigurarea transparenței, prin publicarea informațiilor referitoare la modul de organizare și desfășurare a concursului și a rezultatelor obținute de fiecare candidat;

e) tratamentul egal, prin aplicarea în mod nediscriminatoriu a unor criterii de selectare obiective și clar definite, astfel încât orice candidat să aibă șanse egale.

6. Concursul este organizat și desfășurat de către Comisia de concurs, compusă din specialiști în domeniu semnați de următoarele instituții și organizații:

a) doi deputați în Parlament, dintre care cel puțin unul reprezintă opoziția parlamentară, desemnați de către Parlament din rândul reputaților cu studii juridice;

b) un expert independent în domeniul dreptului, desemnat de către Președintele Republicii Moldova;

c) ministrul Justiției sau o altă persoană desemnată de acesta;

d) un judecător al Curții Constituționale desemnat de Curtea Constituțională;

- e) un membru al Consiliului Superior al Magistraturii desemnat de acesta;
- f) un membru al Consiliului Superior al Procurorilor desemnat de acesta;
- g) o persoană desemnată de Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene;
- h) Avocatului Poporului sau o persoană desemnată de acesta;
- i) o persoană desemnată de Consiliul pentru prevenirea discriminării și asigurării egalității;
- j) un avocat care cunoaște mecanismul Curții Europene a Drepturilor Omului, desemnat de Consiliul Uniunii Avocaților din Republica Moldova;
- k) doi reprezentanți ai societății civile desemnați de Platforma Societății Civile a Parteneriatului Estic.

7. Activitatea în cadrul Comisiei nu este remunerată.

8. Comisia de concurs va fi asistată de specialiști în lingvistică (limba engleză și limba franceză) și de un psiholog, desemnați de Comisie.

9. Timp de o lună de la intrarea în vigoare a prezentei hotărâri, fiecare instituție/organizație menționată în p. 6 va desemna persoana delegată și va transmite Ministerului Justiției datele de contact ale persoanei delegate.

10. Ședințele Comisiei sunt deliberative dacă le ele participă cel puțin nouă membri. Hotărârile Comisiei se consideră adoptate dacă pentru ele au votat cel puțin șapte membri ai Comisiei.

11. Comisia este condusă de un președinte ales de Comisie din membrii săi prin vot deschis. Prima ședință a Comisiei este convocată de către Ministerul Justiției. Aceasta este prezidată de decanul de vârstă până la alegerea Președintelui Comisiei.

12. Secretariatul Comisiei este asigurat de Ministerul Justiției. Acesta are următoarele atribuții:

- a) recepționează și înregistrează cererile solicitanților;
- b) pregătește documentele necesare pentru desfășurarea ședinței;
- c) informează membrii Comisiei despre data, ora și locul ședinței, ordinea de zi;
- d) întocmește procesul-verbal al ședințelor și alte acte interne ale Comisiei;
- e) publică toate informațiile prevăzute de prezentul Regulament.

II. ÎNSCRIEREA ÎN CONCURS

13. La concurs pot participa persoanele care corespund următoarelor cerințe:

a) se bucură de cea mai înaltă reputație morală și întrunesc condițiile profesionale cerute pentru exercitarea unor înalte funcții judiciare sau care sunt juriști ce au o competență recunoscută;

b) posedă cunoștințe în domeniul sistemului juridic național, în domeniul dreptului internațional public și au o experiență juridică ca practician în domeniul drepturilor omului;

c) cunosc la nivel avansat una din limbile oficiale ale Consiliului Europei – engleza sau franceza și, de asemenea, posedă cel puțin o cunoaștere pasivă a celeilalte limbi, astfel încât să poată contribui eficient la activitatea CtEDO;

d) să fie în măsură de a exercita cel puțin jumate din mandatul lor eventual de nouă ani până la împlinirea vârstei de 70 de ani.

14. Anunțul despre concurs se plasează pe pagina web a Ministerului Justiției. Ministerul Justiției va asigura distribuirea anunțului și prin alte mijloace de informare în masă. Anunțul conține informația cu privire la:

- a) condițiile de participare la concurs;
- b) documentele ce urmează a fi prezentate;
- c) termenul limită de depunere a dosarului de participare la concurs;
- d) modalitatea de depunere a dosarului de participare la concurs;
- e) datele de contact ale persoanei responsabile de oferirea informațiilor suplimentare și de primirea documentelor.

15. Termenul de depunere a documentelor nu poate fi mai mic de 90 zile de calendaristice.

16. Până la termenul limită, candidații depun personal, prin poștă sau prin e-mail, dosarul de participare la concurs, care va conține:

- a) cererea de înscriere la concurs;
- b) CV-ul (în limba română, franceză/engleză), potrivit modelului adoptat de Adunarea Parlamentară a Consiliului Europei în Rezoluția 1646 (2009);
- c) scrisoarea de motivare;
- d) copia de pe actul de identitate
- e) copiile diplomelor de studii superioare complete în drept sau echivalentul acesteia;
- f) declarația pe propria răspundere că sănătatea îi permite să exercite funcția de judecător al Curții Europene a Drepturilor Omului și ca nu are impedimente pentru a deține înalte funcții judiciare;
- g) declarația pe propria răspundere că nu va exercita pe durata mandatului, în cazul în care sunt aleși, o activitate incompatibilă cu independența și imparțialitatea sau disponibilitatea impusă de o activitate cu caracter permanent.

17. Dosarul complet pentru înscrierea la concurs trebuie să parvină la sediul Ministerului Justiției, până la data stabilită de Comisie. Orice dosar incomplet sau depus după expirarea datei-limită nu se va examina.

18. Copiile documentelor prezentate de către candidați vor fi prezentate împreună cu documentele originale pentru a se verifica veridicitatea lor sau vor fi autentificate notarial. În situația în care dosarul de concurs se depune prin e-mail, verificate copiilor va fi verificată la data interviului.

19. În cel mult o trei zile lucrătoare de la expirarea termenului de depunere a dosarelor, Ministerul Justiției va publica dosarele tuturor candidaților pe pagina sa web și adresa de e-mail la care pot fi expediate Comisiei informații despre candidați. Oricine va putea prezenta Comisiei opinii și informații scrise cu privire la profesionalismul și reputația candidaților. Pentru prezentarea opiniilor și informațiilor se acordă cel puțin 5 zile lucrătoare. Comisia de concurs nu va lua în calcul opiniile și informațiile expediate de persoane anonime. Opiniile și informațiile primite vor fi distribuite tuturor membrilor Comisiei de concurs și vor fi luate în calcul de către Comisie.

20. Concursul pentru suplینirea postului de judecător la CtEDO constă în:

- a) analiza dosarelor în vederea identificării candidaților eligibili pentru interviu;
- b) interviul susținut în fața Comisiei.

21. În termen de cel mult o lună de la expirarea termenului pentru primirea opiniilor și informațiilor despre candidați, Comisia de concurs decide, în ședință închisă, în baza dosarelor depuse de candidați, a opiniilor și informațiilor primite de Comisie, precum și a altor informații disponibile public, în conformitate cu criteriile din p. 13, dacă candidatul este invitat la interviu. Neîntrunirea condițiilor de eligibilitate sau lipsa reputației ireproșabile reprezintă temei de neadmitere la interviu. Candidații neadmiși la interviu sunt informați prin e-mail despre motivul neadmiterii.

22. Lista candidaților admiși la interviu se plasează pe pagina web a Ministerului Justiției imediat după decizia Comisiei.

III. DESFĂȘURAREA INTERVIULUI

23. Interviul se realizează în scopul evaluării abilităților profesionale necesare pentru un judecător la CtEDO și a calităților personale ale candidatului.

24. Interviul are loc peste cel puțin două săptămâni și cel mult șase săptămâni de la decizia Comisiei menționată în p. 21. Ministerul Justiției va informa pe pagina sa web despre data, ora și locul desfășurării concursului. Candidații admiși la concurs vor fi contactați individual, prin e-mail.

25. Interviul se înregistrează audio și/sau video. Înregistrările ședinței se plasează pe Internet imediat după finalizarea interviului.

26. Lista întrebărilor pentru interviu se elaborează de către membrii Comisiei de concurs nemijlocit înainte de interviu, în ședință închisă. Întrebările membrilor Comisiei de concurs nu se pot referi la religia sau convingerile candidatului, etnia, originea socială, opțiunea politică, orientarea sexuală, naționalitatea acestuia sau alte întrebări care pot fi considerate discriminatorii. Fiecare candidat va primi la interviu aceleași întrebări. Membrii Comisiei pot adresa și alte întrebări de clarificare. Se va asigura ca niciun candidat să nu audă întrebările adresate predecesorilor săi.

27. Comisia va acorda un timp rezonabil, dar echivalent, fiecărui candidat pentru a răspunde la întrebări.

28. Fiecare membru al Comisiei evaluează fiecare candidat în baza următoarelor criterii:

- a) relevanța experienței anterioare a candidatului pentru funcția de judecător al CtEDO – maxim 15 puncte;
- b) cunoașterea sistemului CtEDO – maxim 15 puncte;
- c) profunzimea analizei juridice – maxim 10 puncte;
- d) claritatea și fermitatea exprimării verbale – maxim 10 puncte;
- e) proactivitatea în promovarea și apărarea drepturilor omului - maxim 10 puncte;
- f) reputația profesională – maxim 10 puncte;
- g) motivarea și valorile personale ale candidatului – maxim 10 puncte;
- h) competența lingvistică – maxim 5 puncte.

29. După audierea fiecărui candidat, fiecare membru al Comisiei de concurs va transmite fișa de evaluare completată secretariatului Comisiei. Înainte de definitivare a fișei de evaluare, membrii Comisiei de concurs ascultă opinia specialiștilor menționați la p. 8.

30. Punctajul obținut de către candidat reprezintă media punctajului total acordat de către fiecare membru al Comisiei. La calcularea mediei punctajului total al candidatului nu va fi luat în calcul punctajul oferit de către membrul Comisiei, dacă acesta este cu 50% mai mare sau mai mic decât media punctajului oferit de ceilalți membri ai Comisiei. Regula descrisă în propoziția

precedentă nu se aplică dacă membrul comisiei a oferit punctaje considerabil mai mici sau mai mari față de toți candidații în concurs.

31. Punctajul fiecărui membru a Comisiei acordat fiecărui candidat pentru fiecare criteriu menționat în p. 28, precum și punctajul mediu total obținut de către fiecare candidat, va fi publicat pe pagina web a Ministerului Justiției în ziua finalizării concursului.

32. Comisia va înainta Guvernului primii trei candidații care au acumulat cel mai mare punctaj în concurs. În caz de paritate de punctaj, prioritate va fi acordat, dacă este cazul, candidatului de genul subreprezentat în lista candidaților, fie candidatului care a obținut cel mai mare punctaj mediu la criteriul menționat în p. 28 b). Hotărârea Comisiei privind aprobarea listei celor trei candidați la postul de judecător la CtEDO se plasează în aceeași zi pe pagina web a Ministerului Justiției.

33. Modul de derulare a concursului, precum și decizia Comisiei de concurs privind lista celor trei se consemnează în procesul-verbal al ședinței, care se semnează de către membrii prezenți. Hotărârea Comisiei cu privire la concurs se publică pe pagina web a Ministerului Justiției în ziua adoptării.

34. Hotărârea se transmite în termen de 3 zile spre aprobare Guvernului. În termen de cel mult două săptămâni, Guvernul aprobă lista celor trei candidați fie o restituie Comisiei. Guvernul restituie Comisiei lista în cazul în care cel puțin un candidat nu corespunde în mod vădit cerințelor menționate în p. 13.

35. După aprobare, Guvernul va transmite lista pentru consultare Panelului consultativ de experți al Consiliului Europei. Urmare opiniei Panelului, Guvernul va remite lista Adunării Parlamentare a Consiliului Europei.